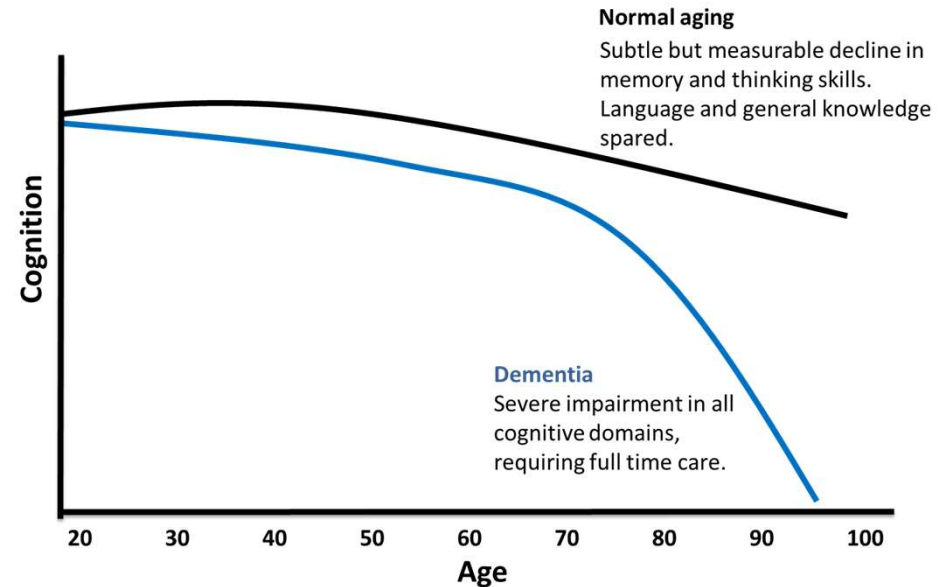

SHARE 8. laine (Eesti 5. laine) küsitlejate koolitus

Testid

Tiina Tambaum
TLÜ Eesti demograafia keskus

Selle laine eritählepanu kognitiivsete võimete testidel

**Miks? Et saada paremad teadmised
ennetusvõimaluste kohta**
dementsuse põhjuste kohta
riskide kohta, mis viivad dementsuseni

**Et saada paremad teadmised dementsuse
tegeliku ulatuse kohta, sh riigiti**

Mõned testid samad, mis varem (vastajatele tuttavad)

I. Sõnade meeldejäätmine ja meenutamine

10 sõna, 4 varianti, 2 meenutamist: vahetult ja viivitusega.
Eesti ja vene keeles erinevad.

Lugege ette **ülesanne** ja veenduge, et vastaja sai sellest aru.

Lugege ette ükshaaval ekraanile ilmuvad sõnad.

Paluge vastajal nimetada sõnad, mis talle meelde jäid.

Vastamiseks on aega **üks minut** (arvuti mõõdab).

Arvesse lähevad ainult **täpselt samad sõnad**, mis te ette lugesite.

I. Sõnade meeldejäätmine ja meenutamine

Nimekiri nr 1	I	II	Nimekiri nr 2	I	II	Nimekiri nr 3	I	II	Nir
Hotell			Taevas			Naine			Ve
Jõgi			Laht			Kalju			Kir
Puu			Lipp			Veri			Ar
Nahk			Dollar			Nurk			Lo
Kuld			Ema			Kingad			Tu
Turg			Masin			Kiri			Ae
Paber			Kodu			Tüdruk			Me
Laps			Kera			Maja			Kü

Kasuta eraldi lehte, et vastaja öeldud sõnad üles märkida

ÄRA

- ...vajuta ühelegi klahvile sellel ajal kui arvuti näitab sõnu
(kui siiski juhtub, kirjuta märkustesse: CTRL-M)
- ...sega vastajat
- ...loenda neid sõnu, mis vastaja ütles, aga mida nimekirjas pole
- ...hoiata vastajat, et mõne aja pärast ta peab kordama seda katset

I. Sõnade meeldejäätmine ja meenutamine

Veidi aega tagasi lugesin teile ette sõnu ning te kordasite neid, mis teile meenusid. Palun nimetage mulle uuesti need sõnad, mis teile nüüd meenuvad.
Märkige vaid need sõnad, mida vastaja korrektselt meenutab. Andke meenutamiseks aega kuni minut.

- ☐ 1. Naine
- ☐ 2. Kalju
- ☐ 3. Veri
- ☐ 4. Nurk
- ☐ 5. Kingad
- ☐ 6. Kiri
- ☐ 7. Tüdruk
- ☐ 8. Maja
- ☐ 9. Org

II. Peast arvutamine

Järgmisena tulevad mõned lahutamistehted. Kui palju on sada miinus 7?

Vastaja ei tohi kasutada paberit ja pliiatsit. Kui vastaja lahutamise asemel liidab 7, võite küsimust korrat

Sec_CF.CI

Ja sellest arvust lahutada 7?

See on teine lahutamistehe

Sinu ülesanne on
sisestada vastus, mille
vastaja ütles.

Ei tohi märki anda, kas
vastus oli õige või vale.

III. Loomade nimetamine 1 min jooksul

Anna lisaselgitusi ainult sel juhul,
kui vastaja küsib: nt kas võib öelda
ka linde, kalu jne

Kui testi tehes vastaja 15 sekundi
jooksul ei ütle midagi, korda vaid
ülesande põhilist teavet

Kasuta eraldi lehte, et loendada
sõnu

ÄRA

...vajuta ühelegi klahvile sellel ajal kui arvuti näitab
sekundeid (kui siiski juhtub, kirjuta märkustesse)

...sega vastajat

III. Loomade nimetamine 1 min jooksul

LOE ÕIGEKS

✓ Liiginimed (nt koer)

✓ Tõunimed (nt terjer, puudel)

✓ Nimetused, millega eristatakse loomadel sugu või vanust (nt pull, lehm, vasikas)

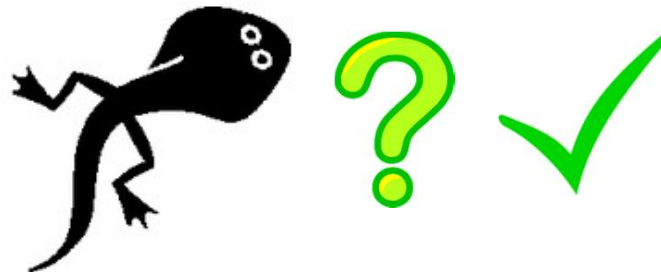
III. Loomade nimetamine 1 min jooksul

LOE ÕIGEKS

- ✓ Loomariigi kõik liikmed: reaalsed või müütilised

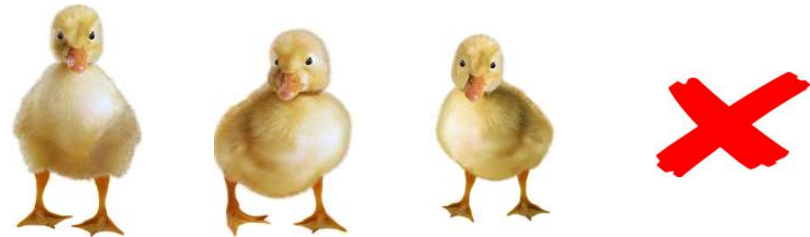
- ✓ Kui loom tegelikult on vastajale endale tundmatu

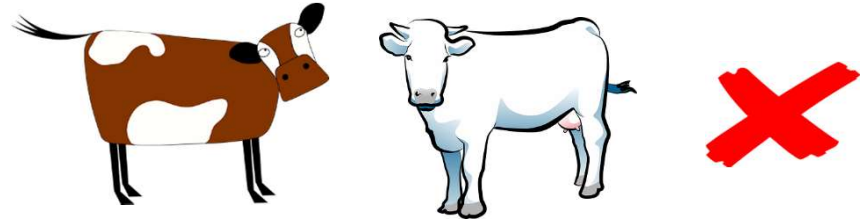
III. Loomade nimetamine 1 min jooksul

ÄRA LOE ÕIGEKS

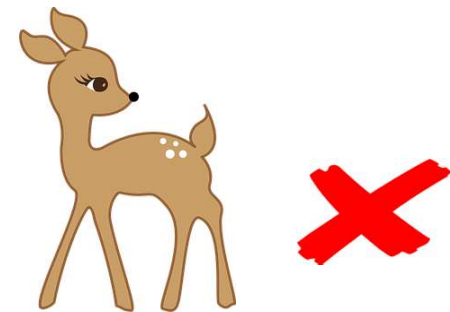
✗ Kordusi

✗ Omaduste erinevusi

✗ Nimi + poeg (kitsepoeg,
kitseke = ikkagi kits)

1) Koer

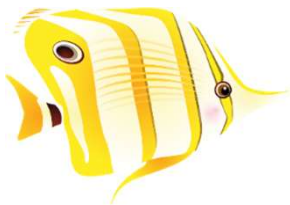
2) Kass

3) Kilpkonn

4) Kala

5) Karu

6) Jänes

7) Laika

8) Minu Miki

1) Koer

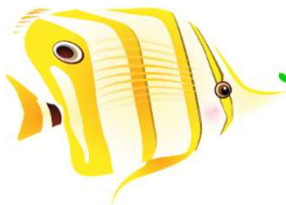
2) Kass

3) Kilpkonn

4) Kala

5) Karu

6) Jänes

7) Laika

8) Minu Miki

9) Kaamel

10) Kermit

11) Siga

12) Väike kala

13) Konn

14) Nemo

15) Jänes

9) Kaamel

10) Kermit

11) Siga

12) Väike kala

13) Konn

14) Nemo

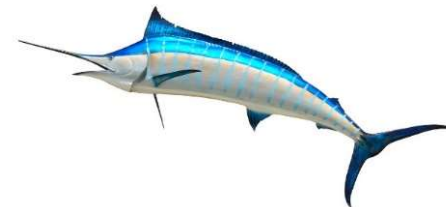
15) Jänes

16) Sukelduja

19) Suur kala

17) Pull

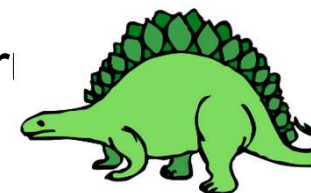
20) Draakon

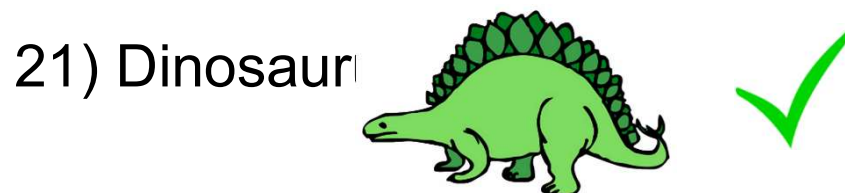
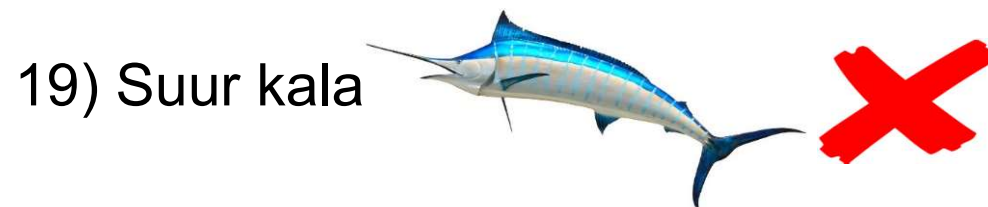
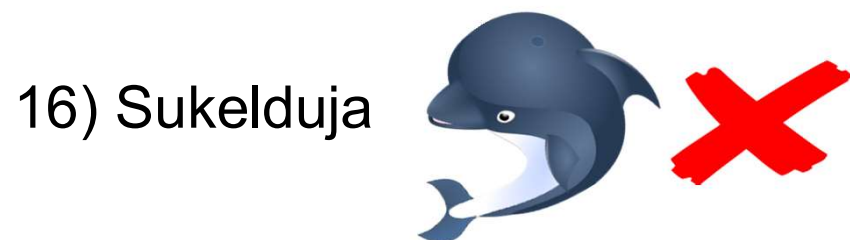

18) Lehm

21) Dinosauri

Käetugevuse mõõtmine

Lugege arvutist **instruktsioon**.

Näidake ette.

Paluge vastajal **sõrmused ära** võtta – need võivad haiget teha.
Kui see ei ole võimalik, kirjutage vastav märkus (Ctrl + M).

Reguleerige käepide vastaja käe järgi ja **lukustage**.

Enne iga mõõtmist **nullige** dünamomeetri näit.

Tehke mõõtmised: **kordamööda** kummagi käega 2 korda
(vasak-parem-vasak-parem).

Märkige mõõtmistulemused kõigepealt **abilehele**, kui kõik mõõtmised on tehtud, siis **arvutisse**.

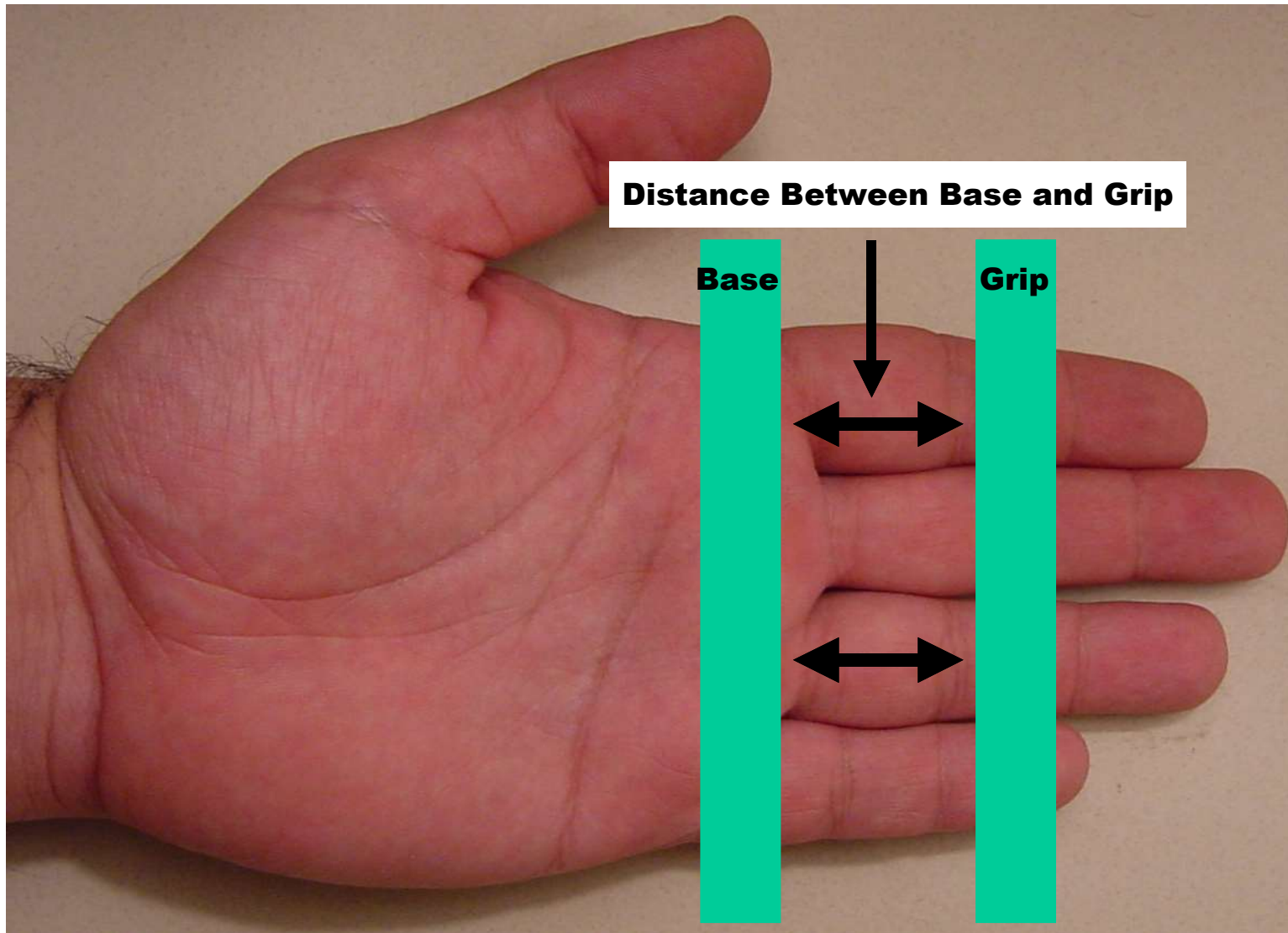
Märkige tulemused **täisarvuna**.

NB! Ärge ümardage 5 või 0-ga lõppeva arvuni. Nt 23 kg sisestada kui 23, mitte 25.

Käepideme asend

Käepideme asend (1)

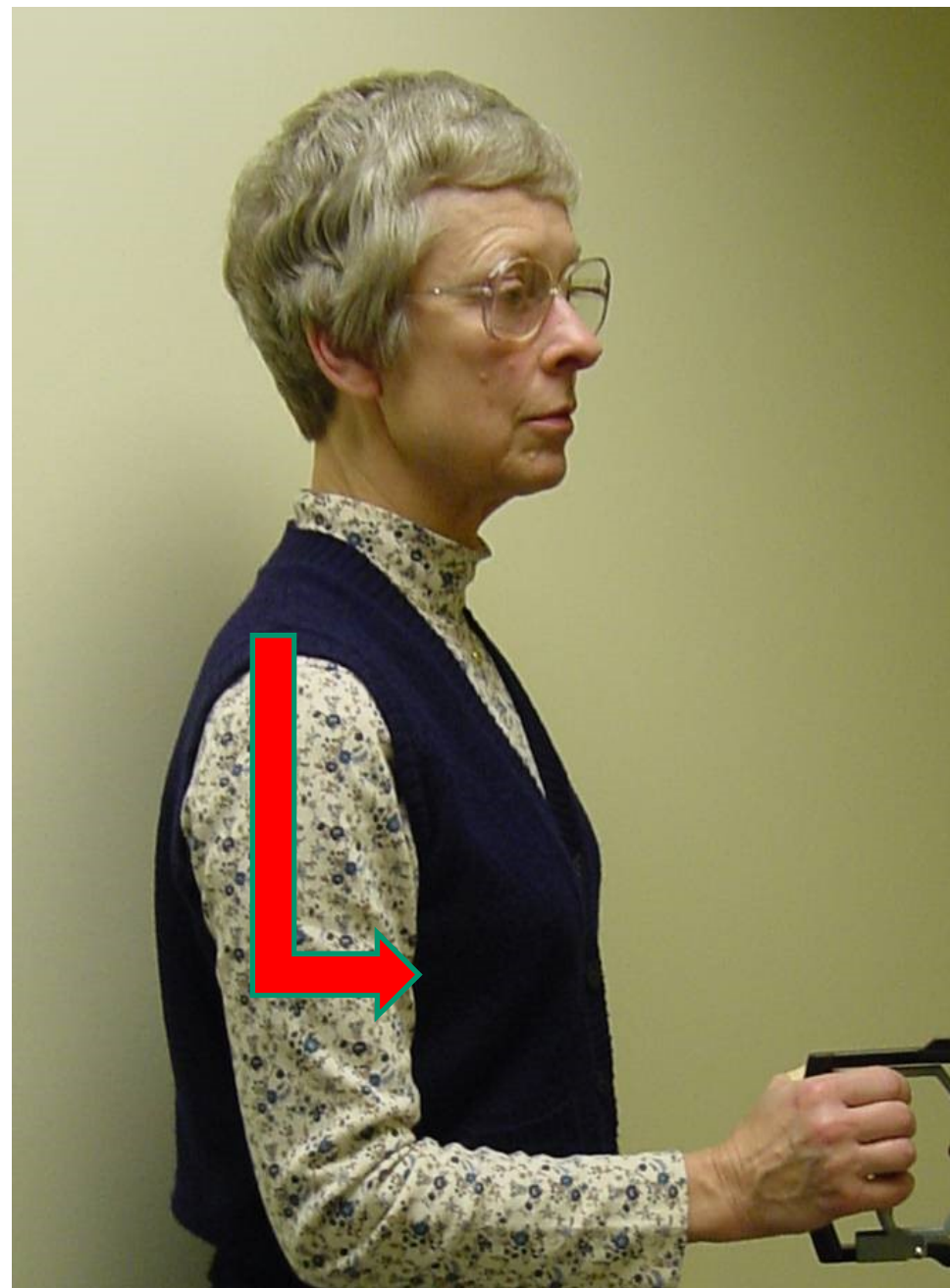

Vastaja asend

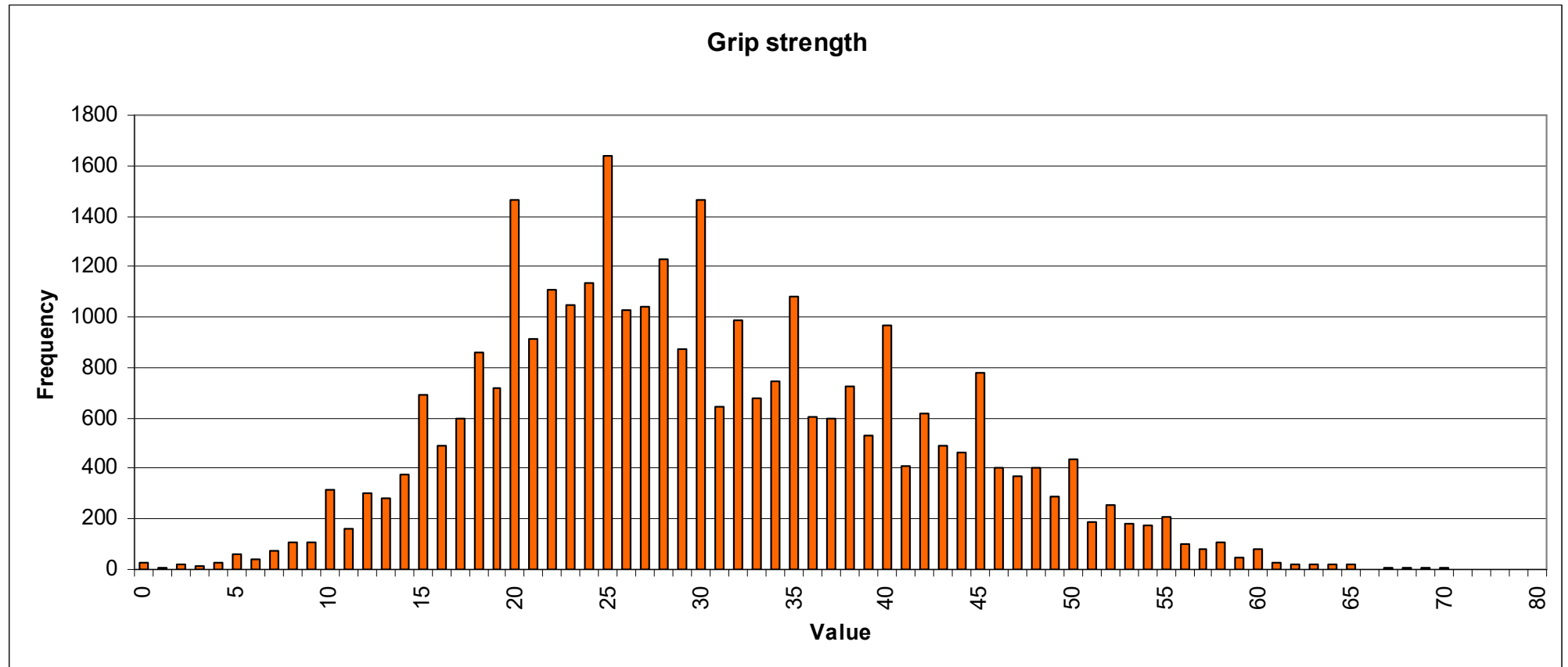
Vastaja on püsti, vajadusel
istub või lamab.

Õlavars vastu keha

Küünarliiges täisnurga all

Ära ümarda

Vastaja vale asend

Käetugevuse mõõtmine

Paistetuse, põletiku, tugeva valu, hiljutise vigastuse või viimase 6 kuu jooksul toimunud operatsiooni korral vastava käega **mõõtmist mitte läbi viia!**

Sel juhul teha mõõtmine ainult **ühe käega**.

NB! Dünamomeeter on **õrn**, transportige ainult kaasasolevas **karbis**.

Uued testid

Valimiliikmetele,
kes on 60+

Arvude loendamine tagurpidi
Esemete nimetused
Kolm joonistamisülesannet

Asendusvastajatele,
kui vastaja ei teinud
„vanu“ teste

“Nüüd esitaksin paar
küsimust teile (kui
asendusvastajale). Esiteks,
kuidas te hindate
vastaja mälu viimasel ajal?,,

Hinnang vastaja mälu tervise kohta

IV Arvude loendamine tagurpidi

Nüüd loendage tagurpidi alates arvust, mille teile

Alustage arvust 20.

Valige "1. Jätkake" kohe, kui olete arvu ütelnud.

● 1. Jätkake

“Nüüd loendage tagurpidi alates arvust, mille teile ütlen, ja tehke seda võimalikult kiiresti. Ma ütlen teile ka, millal lõpetada.”

“Alustage arvust ____.”

Küsitleja vajutab 2x klahvi 1 nagu oleks see „stopper käima“ ja „stopper kinni“

Klõpsake nupul "1. Jätkake" kohe, kui vastaja on loendanud 10 arvu või kui ta peatub või palub luba uuesti alustada.

● 1. Jätkake

IV Arvude loendamine tagurpidi

“Nüüd loendage tagurpidi alates arvust, mille teile ütlen, ja tehke seda võimalikult kiiresti. Ma ütlen teile ka, millal lõpetada.”

Kaks katset on lubatud,
Teine katse ainult siis, kui vastaja seda soovib
Õigeks saab tulemuse lugeda ainult siis, kui **kõik** arvud on
õigesti loendatud
Ka siis korrektne, kui see võttis palju aega

Kliki 1: käima, kinni või kui vastaja tahab uuesti alustada
Ära ütle vastajale, kui kaua aega tal läks.
Kui vastaja hakkas ise otsast peale, märkige hiljem kood

V Inimeste ja esemete nimetused

“Kuidas nimetatakse
okkalist taime, mis kasvab
kõrbes? „

“Kust inimesed tavaliselt
ostavad ravimeid? „

“Millega inimesed tavaliselt
paberit lõikavad?“

Ette selgitusi anda ei tohi. Loe ainult küsimus ette.

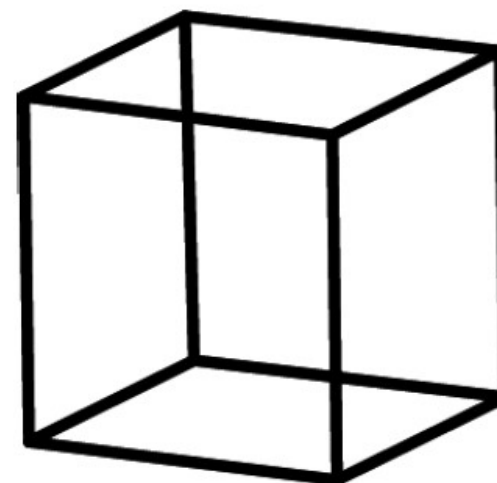
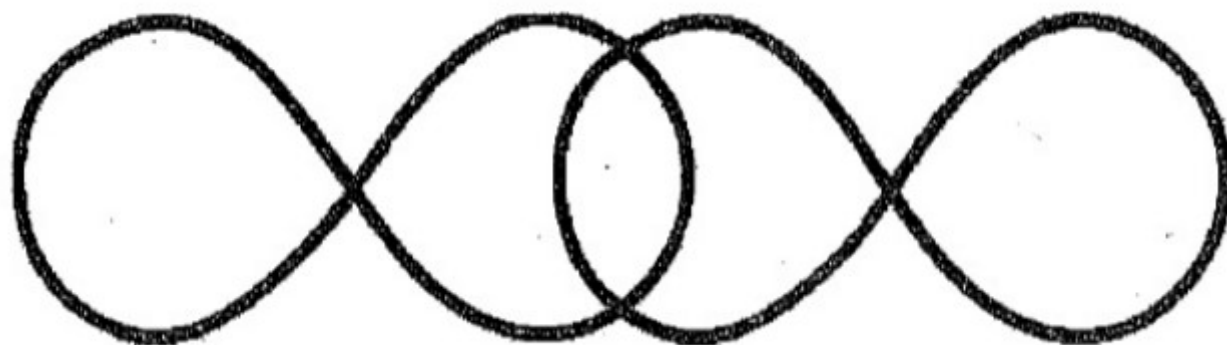
Selgitada või lisa küsida võib ainult sel juhul, kui vastaja on sõna välja öelnud.

Keelepetsiifilised erinevad nimetused lähevad arvesse
nt apteek – rohupood. Murdeväljendid.

„Ei tea“ tuleb lugeda vastuseks “vale”.

Joonistusülesanne nr 1 ja 2

“Vaadake kaarti [17].
Järgmisena palun teil kopeerida
seda joonist.”

Vastajale tühi paber (ja pliiats)

Ajasurvet ei ole

Vastaja võib oma joonistust parandada ühe korra.

Hinnake sellisel juhul teist²⁸ katset.

Joonistusülesanne nr 1 ja 2

Vaadake kaarti 17. Järgmisena palun teil kopeerida seda joonist.

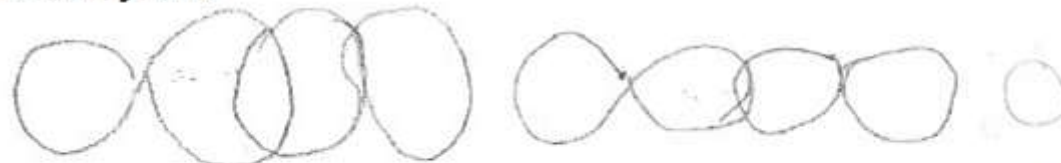
Ulatage vastajale voldiku tühi lisaleht. Vastaja võib oma joonistust parandada. Kui esimene joonis vastajale ei meeldi ja ta soovib teha uue, võib ta seda teha. Hinnake sellisel juhul teist katset.

Hindamine: Mõlemad lõpmatused peavad sisaldama ristumist ja need ei tohi välja näha nagu ringid.

☐ 1. Õige joonis

☐ 5. Vale joonis

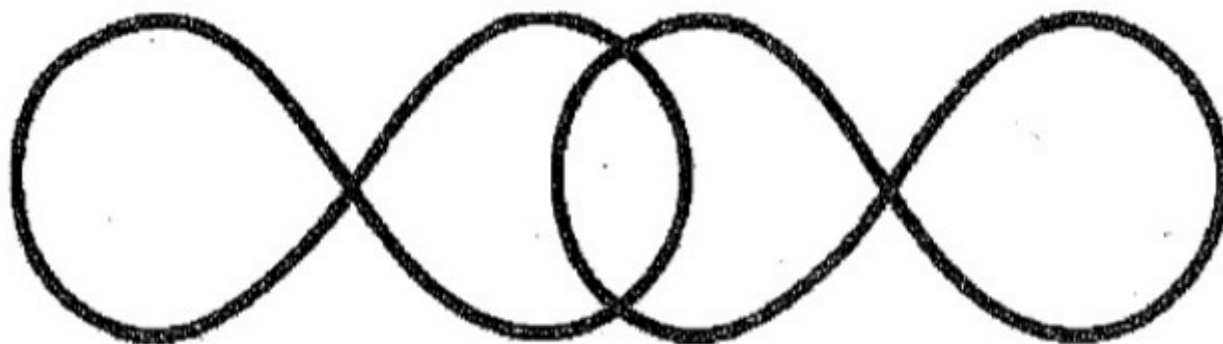
☐ 7. Vastaja ei saanud joonistada füüsiliste probleemide tõttu (nt käte värisemine, kehv nägemine)

☐ Ei tea

☐ Pigem ei vasta

Joonistusülesanne nr 1

“Vaadake kaarti [17].
Järgmisena palun teil kopeerida
seda joonist.”

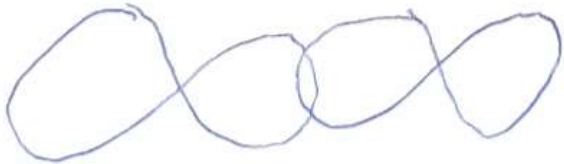

Hindamine

Õige	• Silmustel peab olema kattuvus (joontel kaks lõikepunkti) • Kumbki silmus ei tohi välja näha nagu kaks ringi
Vale	Ülejäänud variandid

Joonistusülesanne nr 1

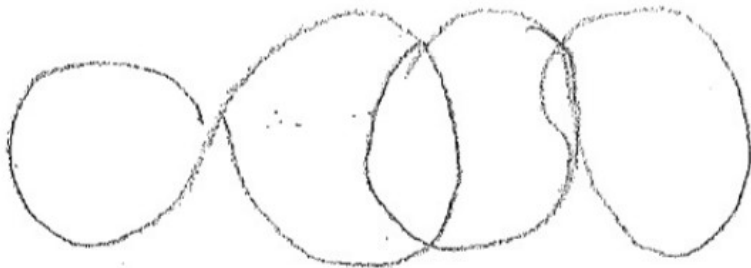
1

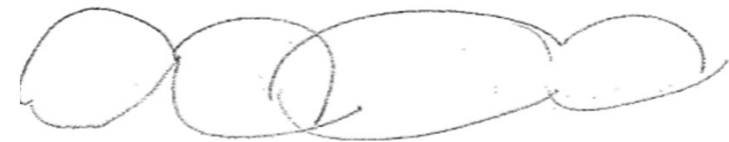
4

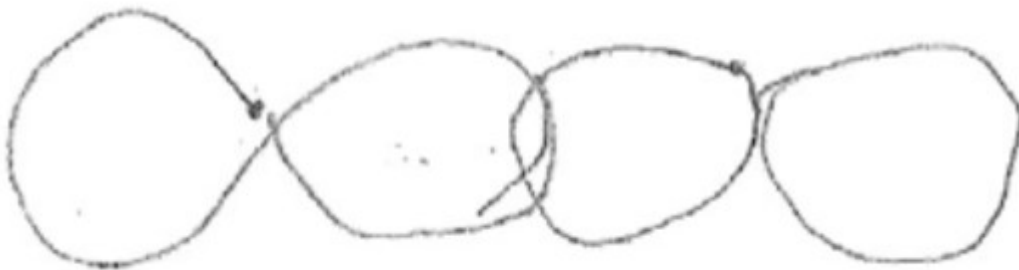
2

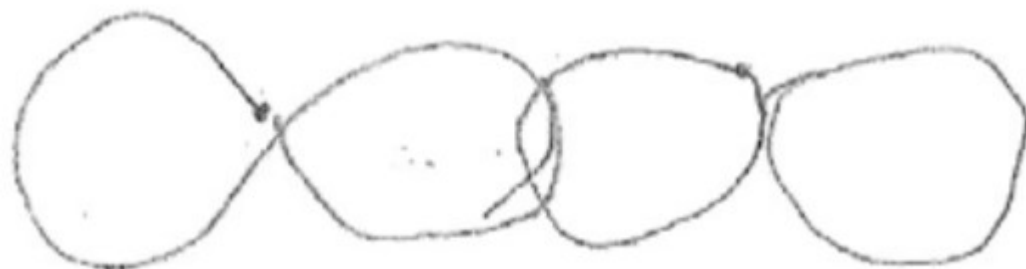
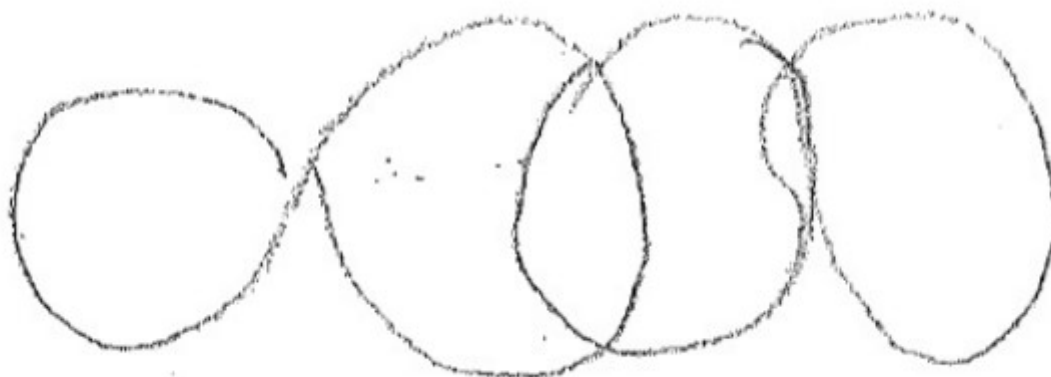
5

3

Joonistusülesanne nr 1

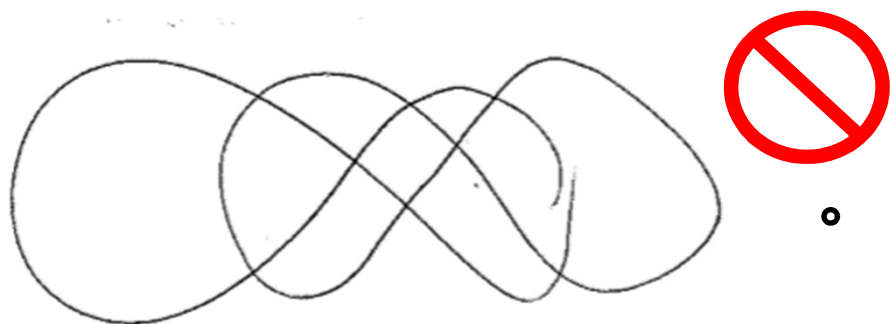

Joonistusülesanne nr 1

***Ei ole
horisontaalne, st
ei ole etteantud
joonise koopia***

Kerge kalle
horisontaalsest
välja on
lubatud, aga
kujund ei tohi
meenutada
number 8.

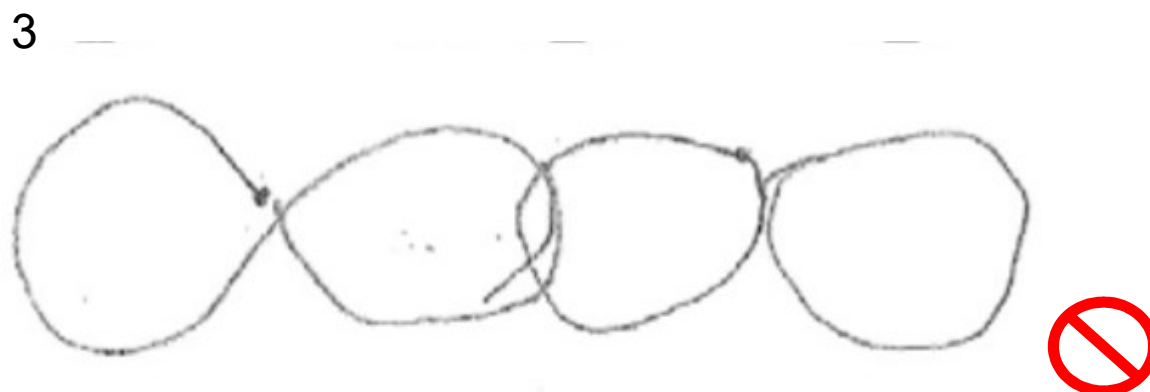
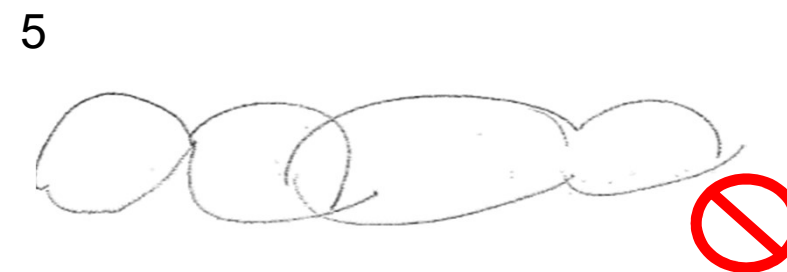
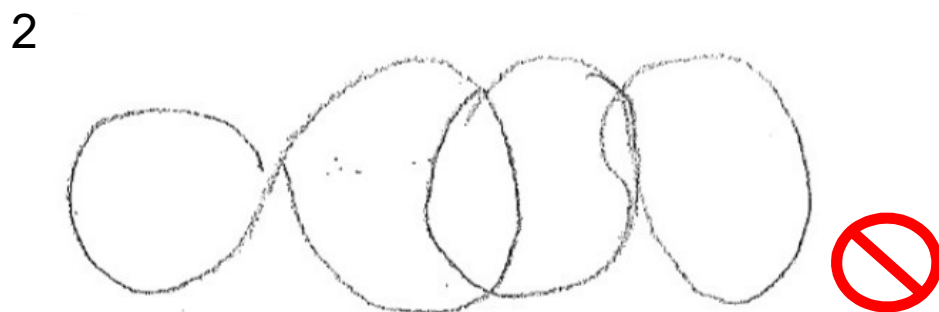
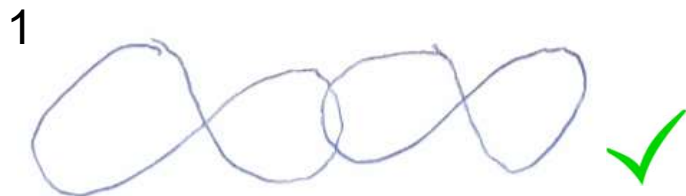

***Lõikumisis on
rohkem kui 2***

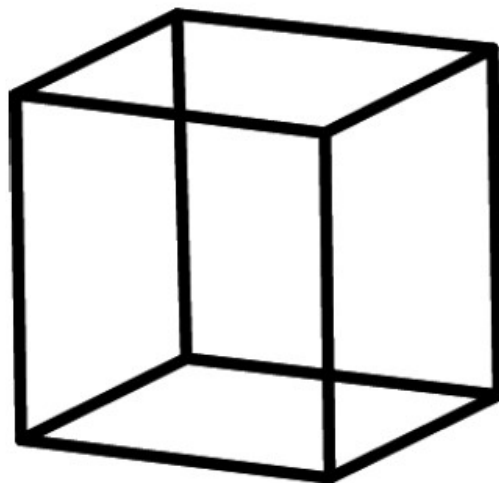

***Näeb välja
nagu ring***

Joonistusülesanne nr 1

Joonistusülesanne nr 2

“Vaadake kaarti [\[18\]](#).
Nüüd kopeerige see
joonis.”

Hindamine

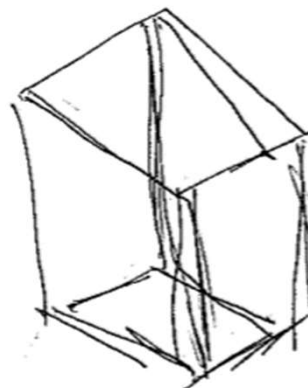
Täiesti õige	12 joont (+ üldiselt kuubi kuju)
Osaliselt õige	Üldiselt kuubi kuju, aga vähem kui 12 joont
Vale	Muud variandid

Joonistusülesanne nr 2

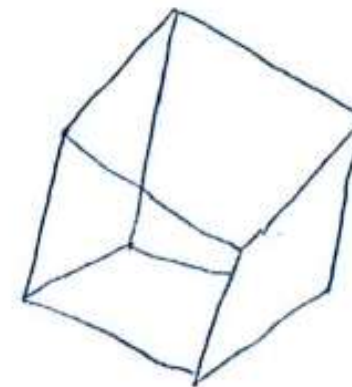
1

4

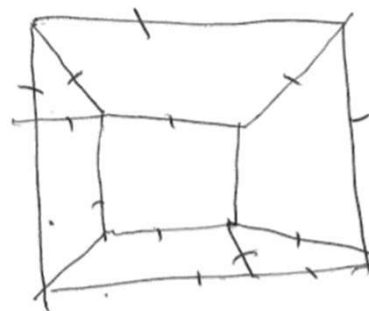
7

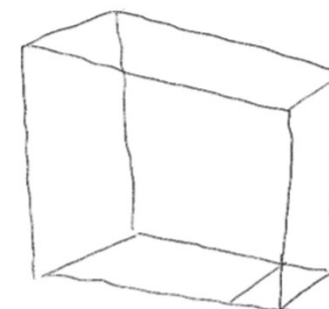
2

5

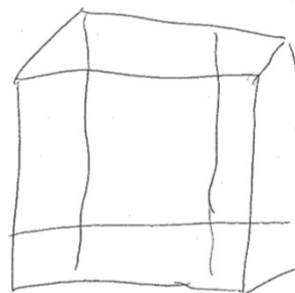
8

3

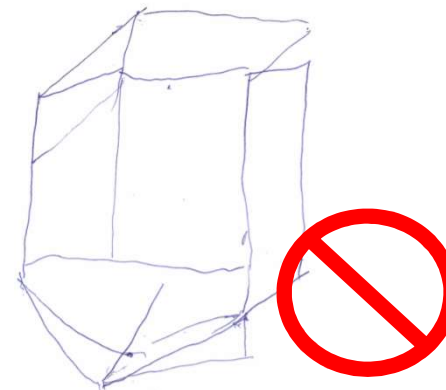
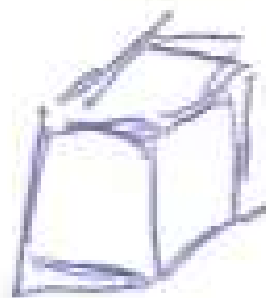
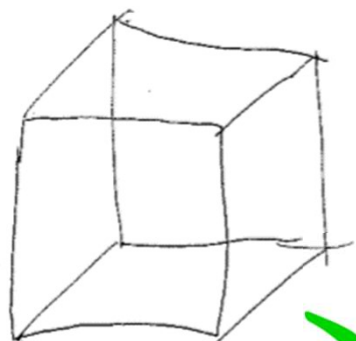
6

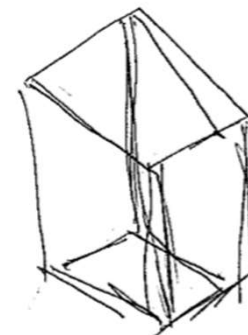
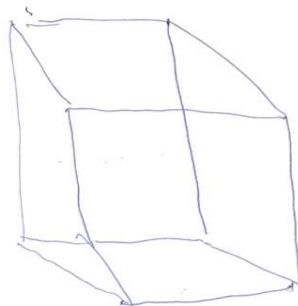
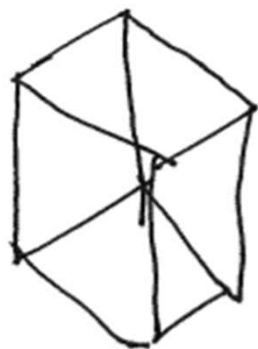
9

Kuup: Kolm erinevat hinnangut

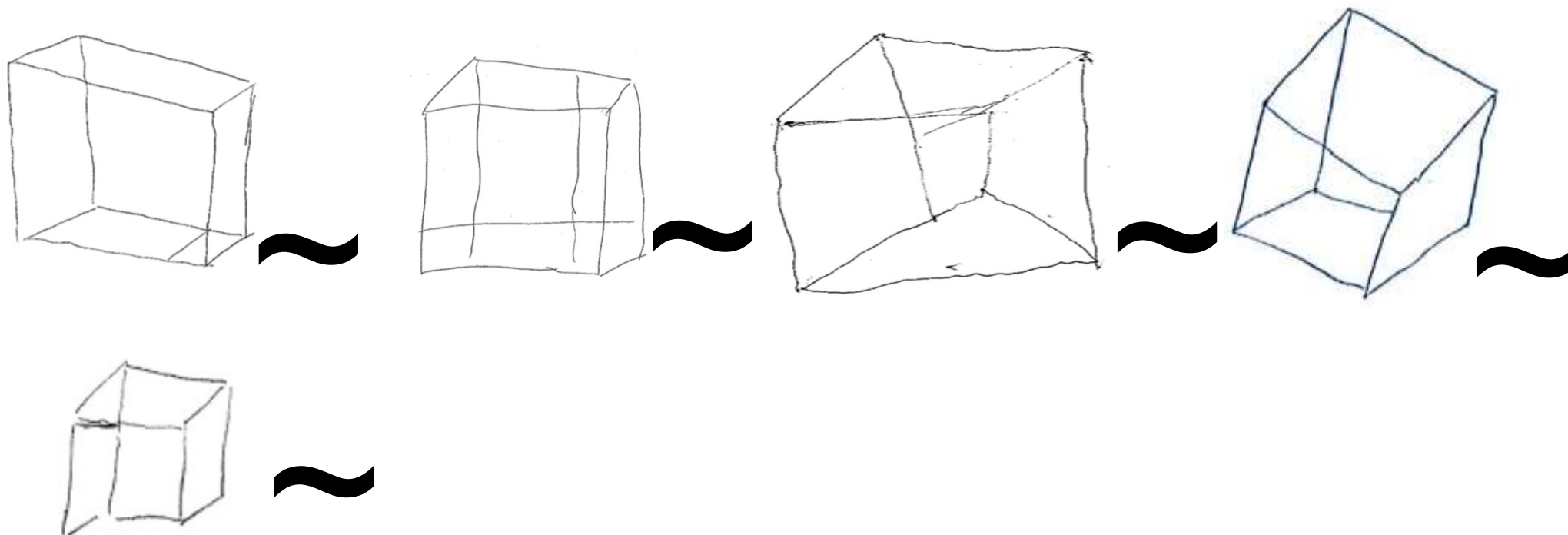

Kontrollige nurki
ja joonte pikkuseid, et
hinnata kuubi kuju

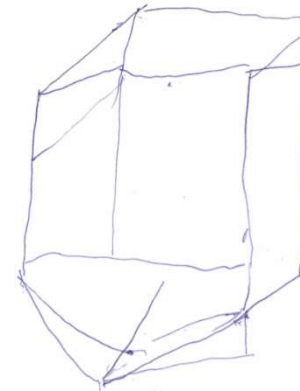
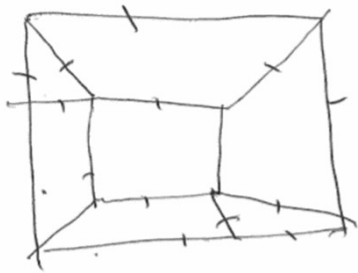
**Proportsioonid ei pea olema täiuslikud.
Pole probleemi, kui jooned on lihtsalt veidi
soditud.**

Kuup: Osaliselt õige

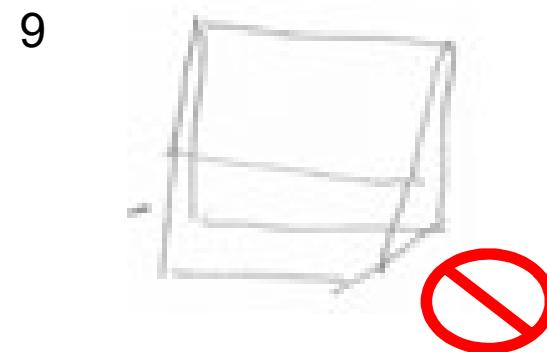
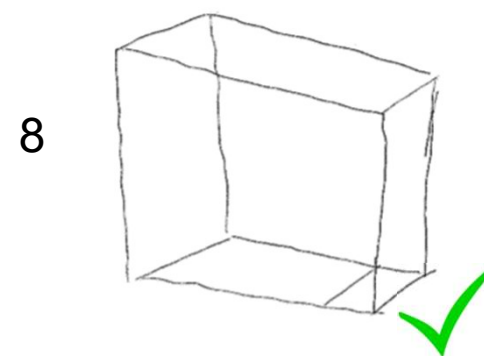
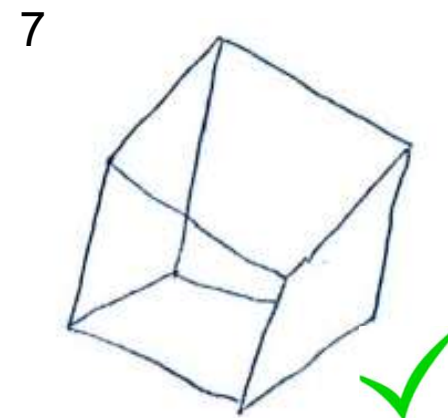
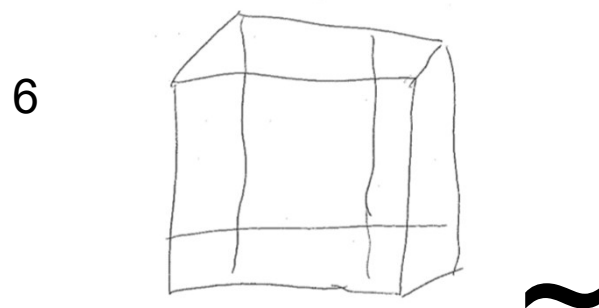
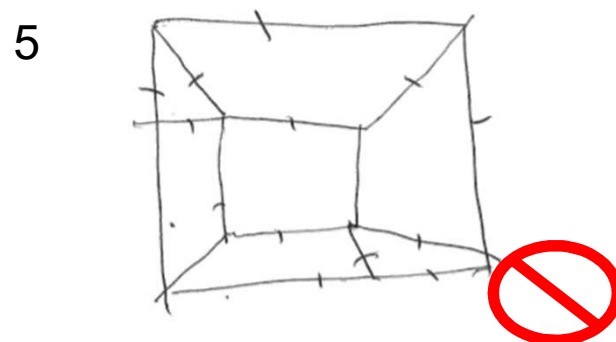
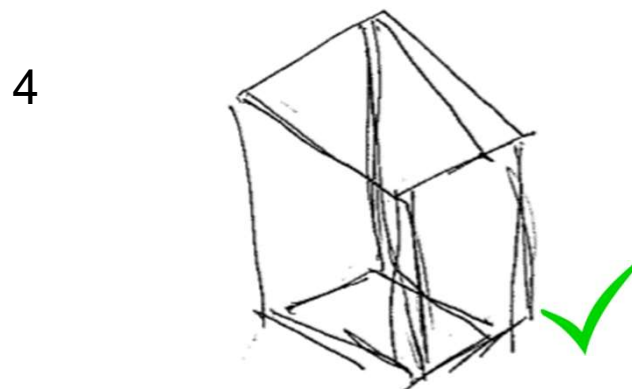
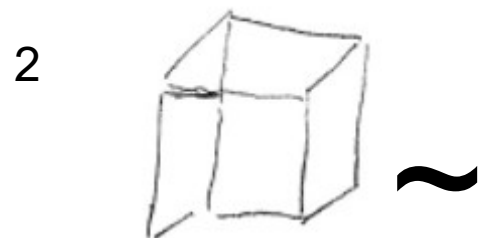

Vastajat peab joonistamise ajal jälgima: kas lisajoon on tahtlik või see tekkis korrigeerimise käigus?
Vähem või rohkem kui 12 joont on mõlemad „osaliselt õiged“.

Kuup: Vale

Joonistusülesanne nr 2

Joonistusülesanne nr 3

“Nüüd joonistage kella numbrilaud koos numbritega. Ärge joonistage seiereid.”

Hindamine kahes osas (õige / vale; poolõige / vale)

“Nüüd märkige joonisel seierid nii, et kell oleks 10 minutit 5 läbi.”

Hindamine kahes osas (õige / vale; poolõige / vale)

Vastajale tühi paber (ja pliiats)

Ajasurvet ei ole

Vastaja ei peaks vaatama ühtegi kella (ruumis, käel)

Vastaja võib oma joonistust parandada ühe korra.

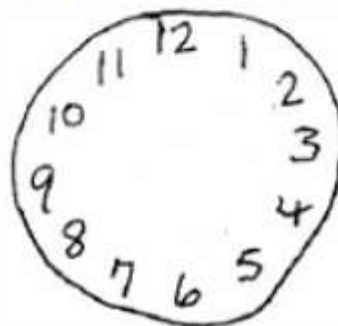
Hinnake sellisel juhul teist katset.

“Nüüd
joonistage kella
numbrilaud
koos
numbritega.
Ärge joonistage
seiereid.”

Hindamine õige / vale

*ÄRGE LUGEGETE ETTE. Hinnake:
kas ring on arusaadav, kõik 12 numbrit on ringi
sees ja numbrid on ühtlaselt jaotatud.*

Õiged variandid:

- ☐ 1. Jah
- ☐ 2. Ei
- ☐ 7. Vastaja ei saanud joonistada füüsiliste probleemide tõttu (nt käte värisemine, kehv nägemine)

Sisestage väärtus

Joonistusülesanne nr 3

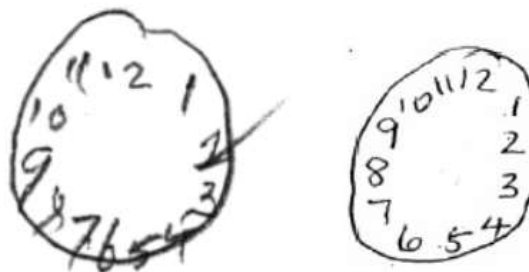
Hindamine poolõige / vale

“Nüüd
joonistage kella
numbrilaud
koos
numbritega.
Ärge joonistage
seiereid.”

ÄRGE LUGEGE ETTE: hinnake, kas kõik
12 numbrit on joonisel olemas.

Pole oluline, kui numbrid on kas väljaspool
ringjoont või numbrid on ebaühtlaselt jaotatud.

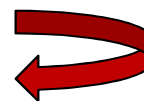
Õiged variandid:

☐ 1. Jah

☒ 5. Ei

Sisestage väärtus

ÄRGE LUGEGE ETTE: hinnake,
kas joonistatud ring oli piisavalt
arusaadav?

☐ 1. Jah

☐ 5. Ei

Sisestage väärtus

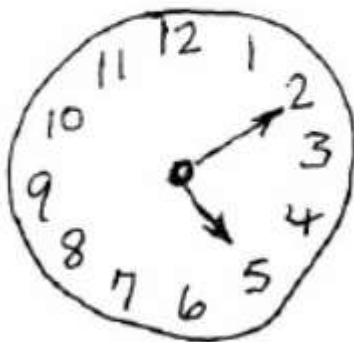
Kui siin „Ei“, siis
seierite
joonistamist ei
tulegi.

“Nüüd märkige
joonisel **seierid**
nii, et kell oleks
10 minutit 5
läbi”

Hindamine õige / vale

*ÄRGE LUGEGETE: hinnake, kas mõlemad
seierid on joonistatud. nende pikkused on õiged
ja need näitavad õigetele numbritele
(testitavalt võib küsida, milline seier on väike ja
milline on suur).*

Õige variant :

☐ 1. Jah

☐ 5. Ei

Sisestage väärtus

“Nüüd märkige
joonisel **seierid**
nii, et kell oleks
10 minutit 5
läbi“

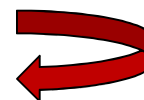
Hindamine poolõige / vale

*ÄRGE LUGEGE ETTE: hinnake,
kas mõlemad seierid
on joonistatud ja näitavad õigetele
numbritele, kuid
nende pikkused on ebaõiged.*

☐ 1. Jah

☒ 5. Ei

Sisestage väärtus

*ÄRGE LUGEGE ETTE: Hinnake, kas üks seier näitab õigele numbrile
ja selle pikkus on õige. Ei ole oluline, kui teine seier puudub
või on see valesti joonistatud.*

Õiged näited:

☐ 1. Jah

☐ 5. Ei

Sisestage väärtus

Joonistusülesanne nr 3

“Nüüd joonistage **kella numbrilaud** koos numbritega. Ärge joonistage seiereid.”

“Nüüd märkige joonisel **seierid** nii, et kell oleks 10 minutit 5 läbi.”

Hinnang „Õige“

12 numbrit

Numbrid hajutatud

Ringikujuline

Seierite asend

Seierite pikkused

Seierite arv

Mõtle Jah või Ei

- Kas kõik on korras – kas **kõik** tingimused on täidetud?
- Kui ei, kas **mõni** tingimus on täidetud?

Kella numbrilaud: Kõik korras?

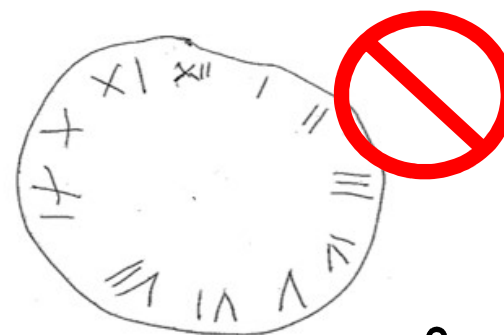

Rooma numbrid on ok

Kella numbrilaud: Kõik korras?

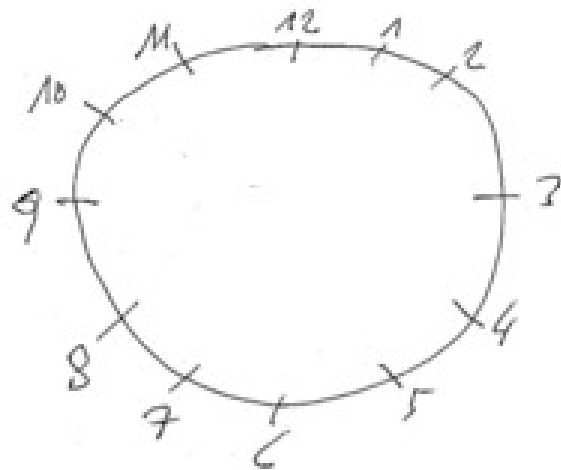
**12 numbrit;
hajutatud;
ringi kujuliselt!**

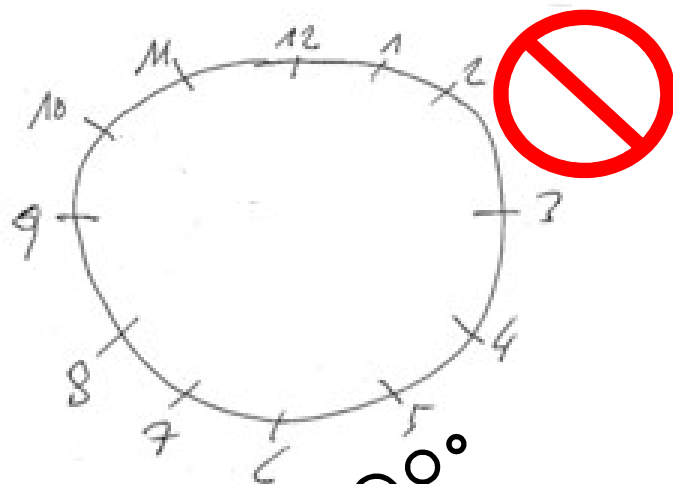
**Üks number
on puudu!**

Rooma numbrid on ok

Kella numbrilaud: Kõik korras?

Kella numbrilaud: Kõik korras?

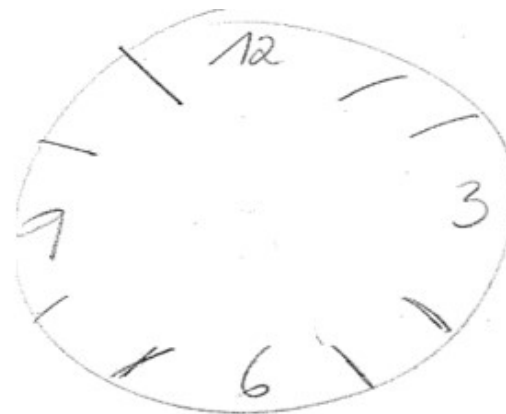

**Numbrid ei
ole
numbrilaul.**

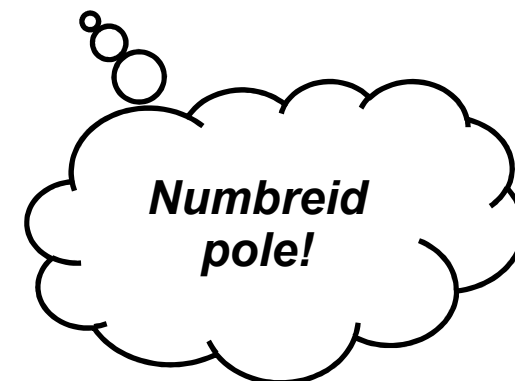
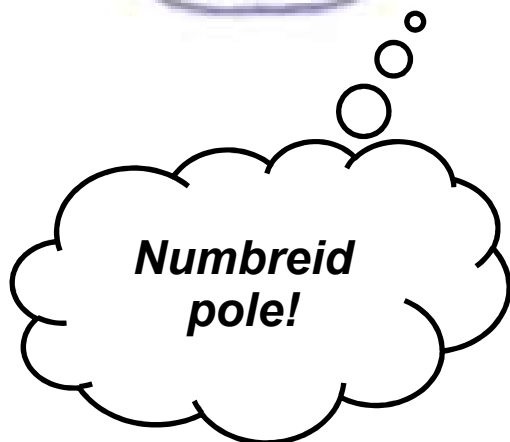
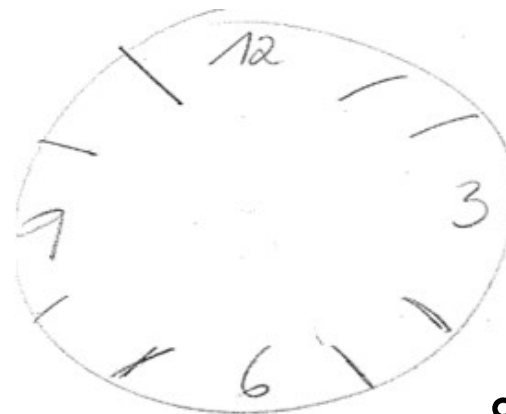

**Numbrid ei
ole õigesti
hajutatud**

Kella numbrilaud: Kõik korras?

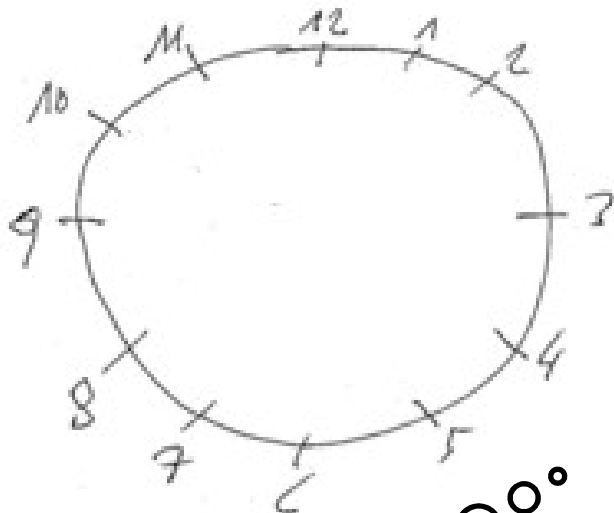

Kella numbrilaud: Kõik korras?

**Kellal peavad olema numbrid, kõik numbrid.
Korda vastajale ülesande peamist infot.
St Sa ei ütle, mis on tema joonisel valesti, vaid
kordad ülesannet.**

Kella numbrilaud: Osaliselt õige?

12 numbrit
olemas

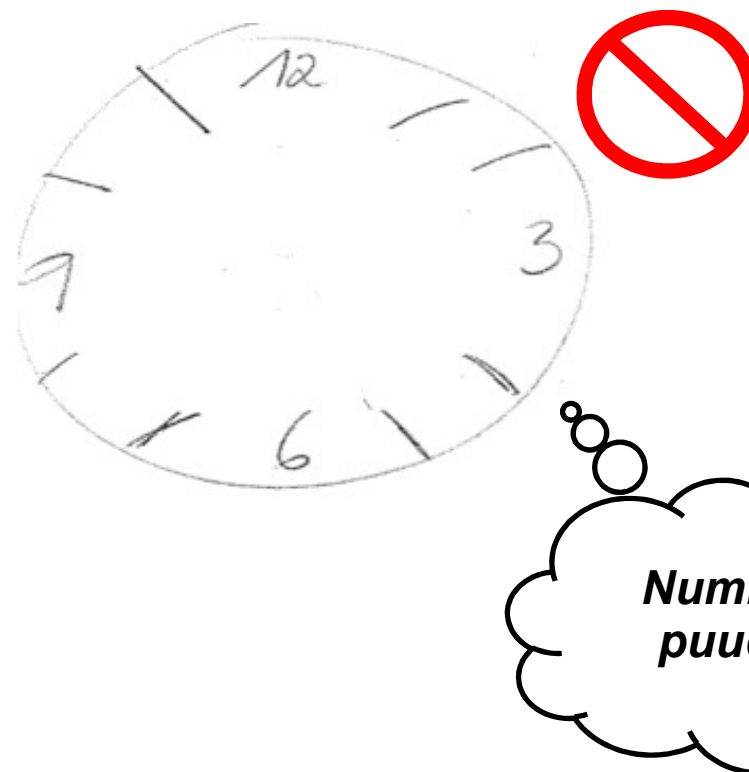

12 numbrit
olemas

Osaliselt
õige?

Kõik 12 numbrit on olemas?
Pole oluline, et nad on kehvasti hajutatud või
ringist väljas.

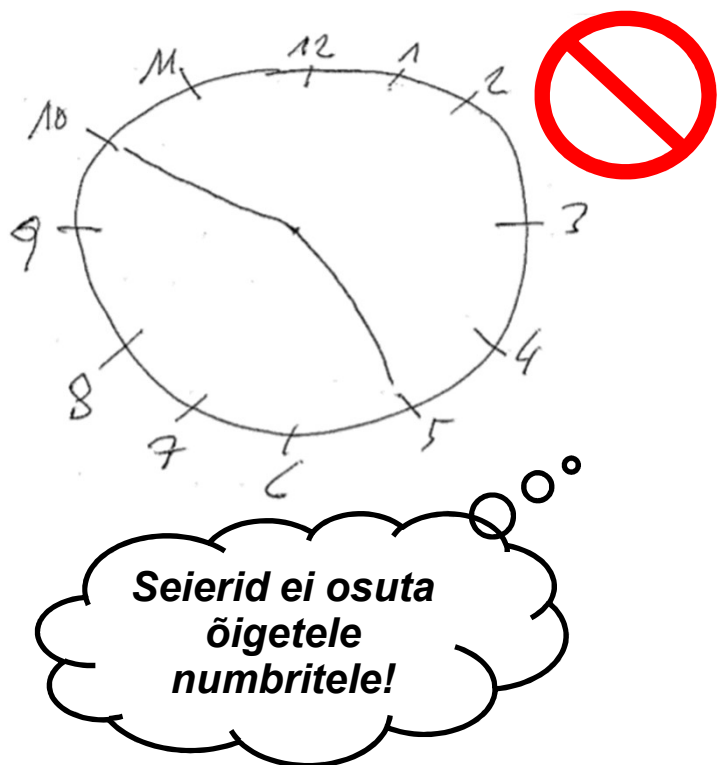
Kella numbrilaud: Osaliselt õige?

Osaliselt
õige?

Kõik 12 numbrit on olemas?
Pole oluline, et nad on kehvasti hajutatud või
ringist väljas.

Seierid: Kas kõik korras?

Ära aita vastajat kellaaega teisiti sõnastades. See, kas ta saab ülesandes öeldu järgi aru, mis kellaaega on mõeldud, on osa testist.

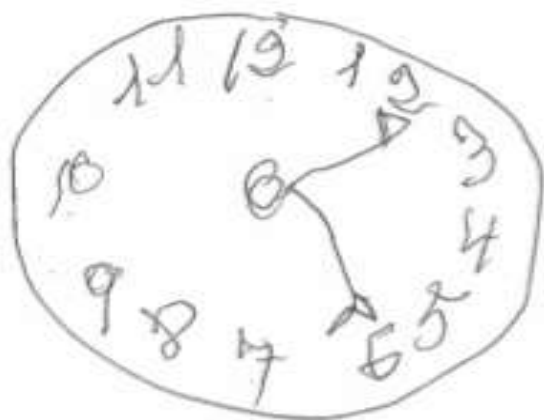
Kõik
korras?

Seieritel on erinev pikkus?
Nad osutavad õigetele numbritele?
Võid küsida, kumb on suur ja kumb väike.

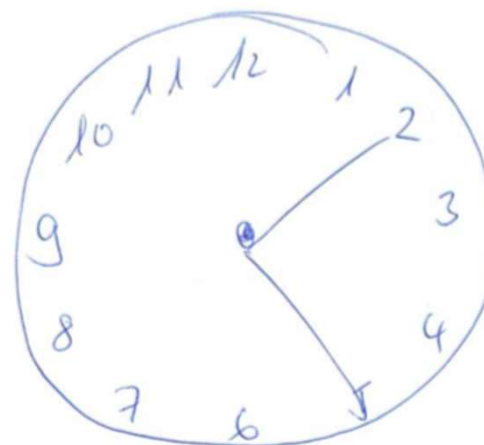

Kui kahtled, räägi
vastajaga.
Sodimine on ok, kui
vastaja ise oskab
öelda, milline seier
on see, mida ta siin
õigeks peab.

Seierid: Kas kõik korras?

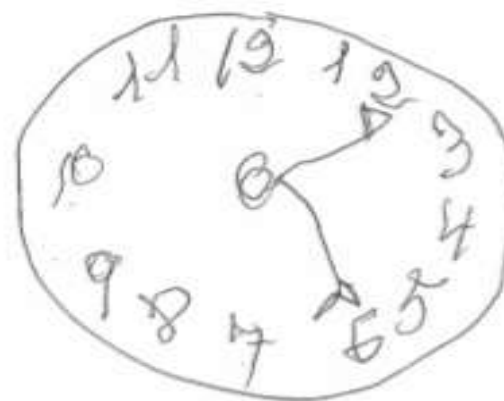
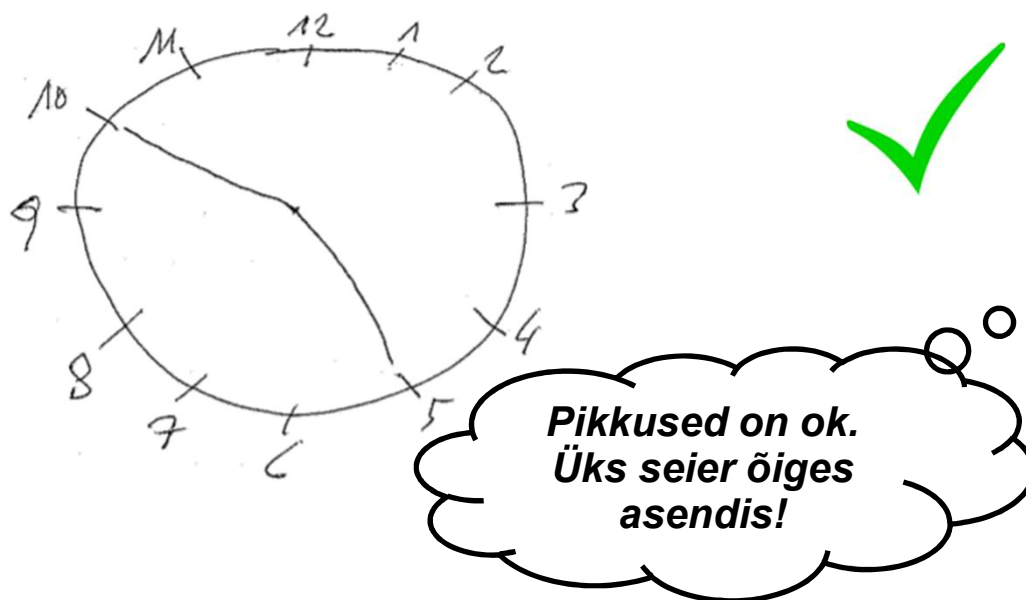
?

?

**Küsi, kumb on suur,
kumb väike seier.**

Seierid: Osaliselt korras?

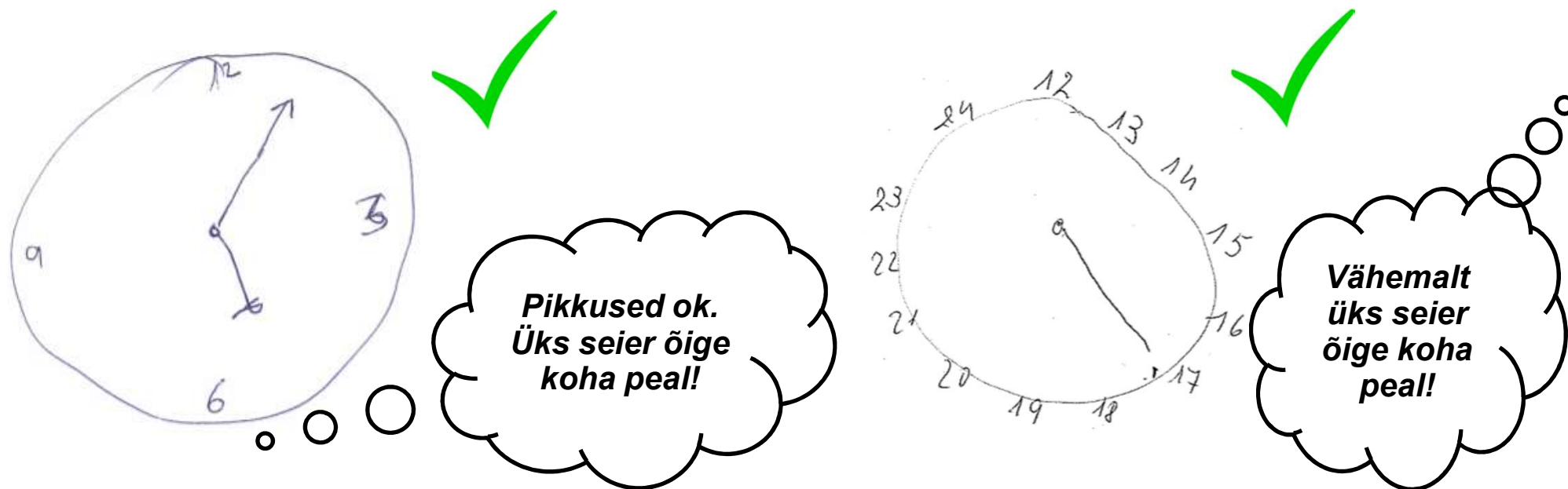
Seierid
omavahel?

Kas seierid on õiges kohas, kuid pikkused on
vahetuses?

Üks seier
OK?

Kas üks seier on õiges kohas ja õige pikkusega?
Pole oluline, et teine seier on puudu või vale
koha peal.

Seierid: Osaliselt korras?

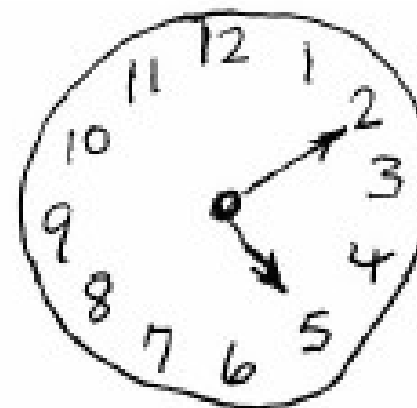
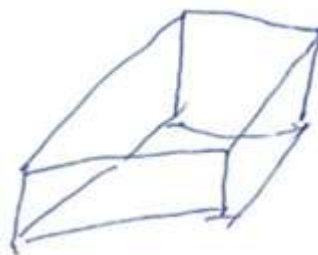
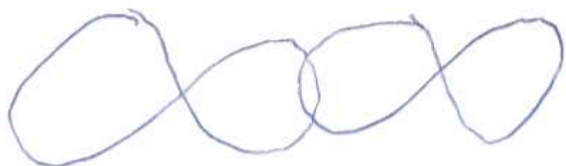
Seierid
omavahel?

Kas seierid on õiges kohas, kuid pikkused on
vahetuses?

Üks seier
OK?

Kas üks seier on õiges kohas ja õige pikkusega?
Pole oluline, et teine seier on puudu või vale
koha peal.

Joonistusülesanded

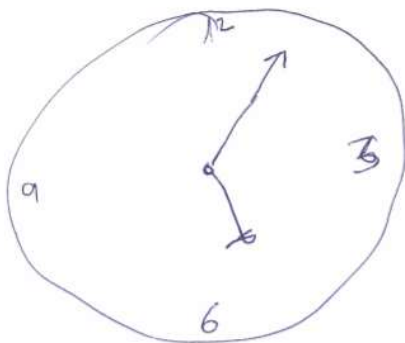
Testimisel küsitlejate tagasiside:
Vastajatele väga meeldis
Raske oli jooniseid hinnata

Juhindume ülesande tekstist ja sõnastatud reeglitest
nii palju kui võimalik

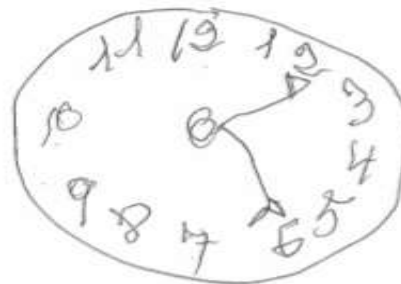
Teine joonis on lubatud vaid siis, kui vastaja tahab
Vastaja jälgimine ülesande täitmise ajal on oluline
Kui kahtled, kodeeri „Õigeks“

Hinnake: Kõik korras Osaliselt korras Mis on osaliselt korras

1

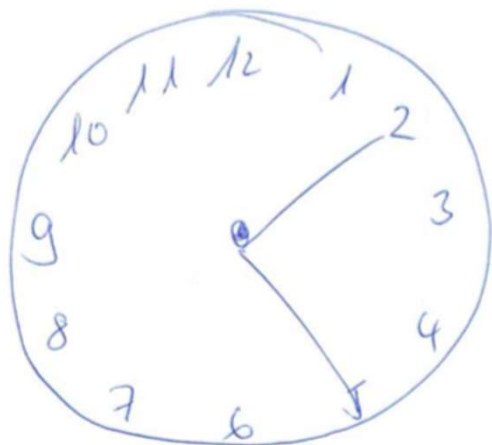
4

7

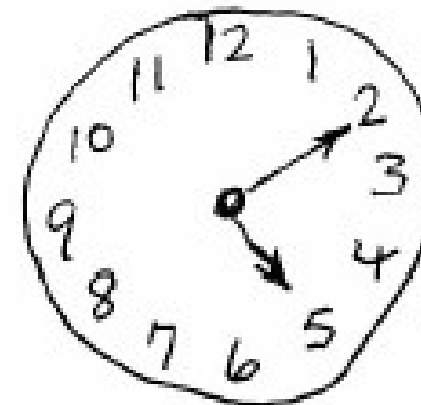
2

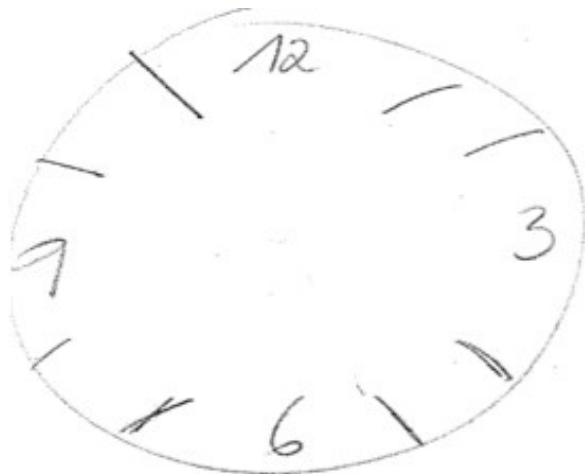
5

8

3

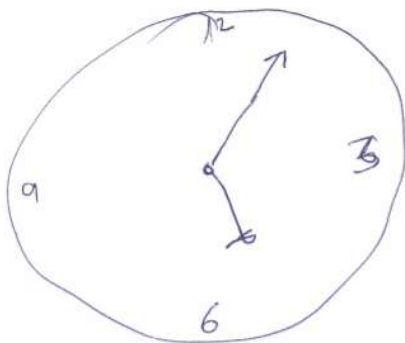

6

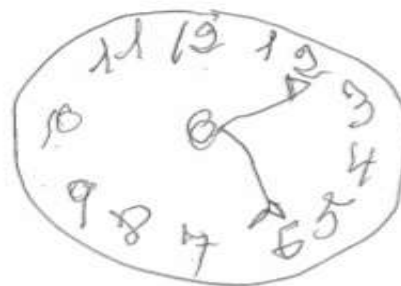
Hinnake: Kõik korras Osaliselt korras Mis on osaliselt korras

1

2
6

4

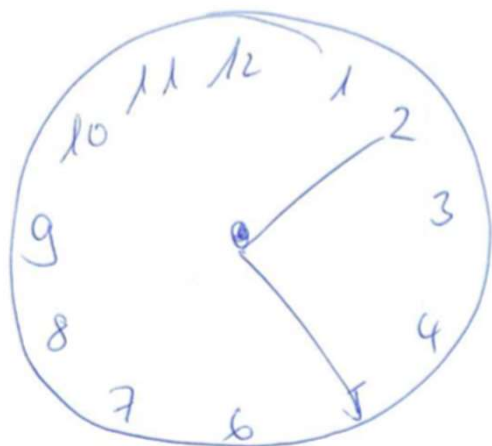
1
4

7

2
x

2

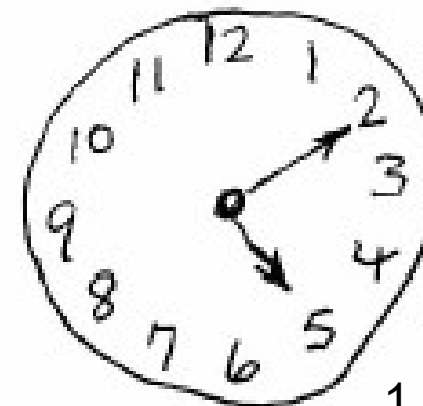
1
4

5

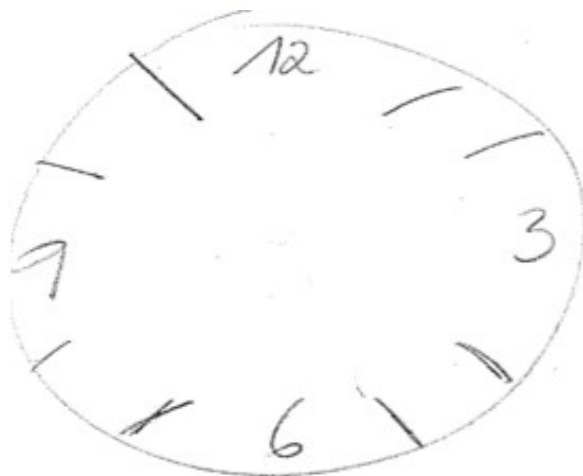
3
5

8

1
4

3

2
x

6

2 ja 3
x

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

share-estonia.ee

tiina.tambaum@tlu.ee

TALLINN UNIVERSITY
Estonian Institute for Population Studies

